

ANS 1 A * प्रस्तावना - (ग्रामीण विकासावर आधारित)

Marks

* ग्र. विकास व्याप्ती → ① शेत विनास ② ग्रामीण उद्योग
करि उद्योगांचा विकास ③ पायाभूत संरचनेचा विकास
④ शैक्षणिक सुविधा ⑤ आरोग्य विषयक सुविधा ⑥ सांस्कृतिक मुद्दे
⑦ लोकशाही योजनांची जोडालना

B * प्रस्तावना - (ग्रामीणालावर आधारित)

* विधानाच्या पुढ्यर्थ मुद्दे → ① शेत हा मूलधाम
② शेत शिवाय इतर धरक देविरा महत्वाचे ③ आरोग्य शिक्षण
④ पायाभूत सुविधा - विजयपुरवा ⑤ देवळावळी - ⑥ रोजगार

C * प्रस्तावना (ग्रामीण विकास व विकासविषयक योजना) संबधी

* ग्र. विकासाच्या योजना → ① मनरेगा ② अल्पोद्योग योजना
③ मुद्रा योजना ④ स्वयंजिबल योजना योजना ⑤ प्रधानमंत्री
रोजगार योजना ⑥ आरक्ष ग्राम योजना

ANS 2 A * प्रस्तावना (ग्रामीण समाजावर आधारित)

* ग्र. समाजाची वैशिष्ट्ये → ① शेत प्रधान कार्यव्यवस्था
② स्त्रीयांना दुष्प्रकार ③ जालविंद आधारित समाज व्यवस्था.
④ निसर्गाशी जवळीकता ⑤ संघ सामाजिक परिवर्तन ⑥ वेगळी पाहणी

B * प्रस्तावना - (ग्रामीण नागरी जीवनावर आधारित)

* ग्रामीण नागरी जीवनातील फरक → ① लोक संख्या घनता
② शिक्षणाचा स्तर ③ आरोग्य विषयक सोयी ④ रुढी-परंपरांचा पगडा
⑤ व्यावसायिक ग्रह ⑥ आर्थिक विषमता ⑦ धार्मिक बाबी

C * प्रस्तावना (ग्रामीण समाजाशी निगडित)

* ग्रामीण समाजाचे स्वरूप → ① जालविंद आधारित समाज रचना
② शेत मूलाधार ③ स्त्रीयांना अलमल वागणूक ④ सान-समारंगी महत्त्व
⑤ जवळचे जाल संवध ⑥ सामाजिक परिवर्तन जिनिशिलत अक्षरणी

ANS 3 A * प्रस्तावना (जातीयव्यवस्थेची निगडित)

* जातीचा अर्थ - "जात हा एक बंधू वर्ग आहे."

* जातीविंद आधारित समाज व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये → ① अंतरजातीय विवाहबंधन

② जालीबुसो सान-व धार्मिक विधी ③ जात हे एक संघटन
④ विशिष्ट बोली भाषा ⑤ परंपरागत व्यवसाय

2

प्रस्तावना (कुटुंब संस्थेचेरु आधारीत)

कुटुंब संस्थेच्या विद्यरनाची कारणे ->

- (I) विकसत कुटुंबे (II) शहरी जिवन (III) आर्थिक लुप्तता
- (IV) स्त्री-पुरुष समानता (V) पत्नीपत्नी कडह (VI) बाश्चाकीकरा

Q. NO.

Marks

प्रस्तावना (कुटुंब संस्थेची निगडीत)

- कुटुंबाची कारणे -> (I) प्रजनन व लिंगोपन (II) संस्कृती जतन
- (III) कुटुंबाचा विकास (IV) समाज विकास (V) शिक्षण
- (VI) शास्त्राची काळजी (VII) स्वस्थाना आधार सहकार्य

ANS 4

प्रस्तावना - (सामाजिक परिवर्तनाचेरु आधारीत)

- शा. सामाजिक परिवर्तन -> कडी परंपरांमधे बदल
- (I) जाती अंतर्गत-बाह्य विवाह मान्यता (II) धार्मिक बदल
- (IV) स्त्रीयांग समान वागणूक (V) पार्श्वभूत लुप्तता (VI) लोकिक परिवर्तने

प्रस्तावना (सामाजिक परिवर्तन व स्वयंसेवा संस्था संवेध)

- NGO ची समाज परिवर्तनातील भूमिका -> (I) लोक जागृती
- (II) दुर्बल घटकांचा विकास (III) लोकशाही तत्वांची जोपासना
- (IV) आर्थिक सहाय्य (V) अयोग्य कडी परंपरांना पायबंद

प्रस्तावना (समाज परिवर्तनाची निगडीत)

- शा. समाज परिवर्तनातील अडथळे -> (I) अज्ञान व अंधश्रद्धा
- (II) धार्मिक पगडा (III) शिक्षणाचा अभाव (IV) आर्थिक दिव्येसी
- (V) जातीचा पगडा (VI) अंधानुकरण

ANS 5

टिपा लिहा (दोन)

- (A) प्राचीन जाती व्यवस्था -> (I) प्रस्तावना
- (II) बहुलेहा संवेधनी
- (III) रचना

- (B) विकसत कुटुंब संस्थेचे फायदे -> (I) आर्थिक-सामाजिक स्वातंत्र्य
- (II) व्यक्ति विकासाला पाळना (III) निरर्थक वेळाला मुक्ता (IV) वंशनाश मुक्तरता
- नोट - मजदुरा, सरकार कर्मी, वेवराचाय शक्यता, कुटुंब विद्यरन

- (C) ग्रामीण विकासाला महत्व -> (I) आर्थिक विकासाला गती
- (II) शा. रोजगार (III) ग्रामीण आरोग्य (IV) आ. शिक्षण, हज

- (D) समाज परिवर्तन व लोक सहभाग -> (I) अनुकरण (II) मेळावा-कार्यक्रमांचे आयोजन (III) प्रचार-प्रसार